

2026-09-01
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: 26/00238

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
ju.l5@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2026/01665

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ EN SKÄRPT SYN PÅ INVOLVERING AV UNDERÅRIGA I BROTTLIGHET (DS 2026:14)

Myndigheten tillstyrker de lämnade förslagen, särskilt mot bakgrund av den utökning av hemliga tvångsmedel som då möjliggörs. Denna möjlighet kan leda till att fler ungdomar i dessa miljöer upptäcks och kan få stöd och hjälp att lämna de kriminella miljöerna. Förslagen måste dock åtföljas av breda satsningar på brottsförebyggande insatser så att skola, socialtjänst, polis och andra aktörer har förutsättningar att fånga upp, förebygga och möjliggöra vägar bort från kriminalitet. Kommunernas arbete med exempelvis avhopparverksamhet behöver stärkas och samordnas med övriga insatser. Insatserna behöver genomföras med ett genomgående jämställdhets- och barnrättsperspektiv eftersom allt fler flickor involveras. Det behöver undersökas på vilket sätt inblandningen skiljer mellan könen och vilka insatser som därmed behövs och hur dessa ska anpassas för att nå både pojkar och flickor.

Det behöver övervägas hur de nu aktuella föreslagna förslagen relaterar till bestämmelser om exploatering och människohandel. Vid exploatering för att begå brott är barn särskilt utsatta för att rekryteras och utnyttjas av kriminella nätverk för att begå grova våldsbrott och narkotikabrott.¹ Det framgår av människohandelsdirektivet (2011/36/EU) att barn är en av de mest utsatta grupperna som utnyttjas av grova kriminella grupper genom att rekryteras och användas för att begå brott.² Vid människohandel med barn krävs inte något otillbörligt medel för att barn ska anses ha utsatts för människohandel, utan det är tillräckligt att någon rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot barnet i syfte att han eller hon ska exploateras.³ Enligt människohandelsdirektivet har länder möjlighet att avstå från att lagföra och utdöma påföljder vid människohandel för brott som offer för människohandel tvingats utföra som en direkt följd av att de utsatts för

¹ Brottsförebyggande rådet Rapport 2023:13: Barn och unga i kriminella nätverk.

² 2024/1712 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1712 från den 13 juni 2024 om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer, sida 4 (14).

³ Brottsbalken 4 kap. 1 a § 1 (2).

människohandel.⁴ Det framgår även av Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel.⁵ GRETA (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings) som är övervakningsmekanism för konventionen uppmanar Sverige att identifiera offer som människohandel innan de döms för brott de begått som en följd av människohandel samt att tillfullo tillämpa bestämmelsen om straffrihet.⁶ Det är av avgörande betydelse att det som ovan anförts beaktas, både vid genomförandet av förslagen och av utövande aktörer vid implementeringen samt tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna. Aktuella myndigheter bör därför åläggas att ta fram metodstöd som beaktar att ett barn både kan vara gärningsperson och offer i dessa sammanhang.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lise Tamm
Generaldirektör

Anna Tingbäck
Chefsjurist

I ärendets slutgiltiga avgörande har avdelningscheferna Andreas Pettersson och Caroline Fransson deltagit.

⁴ 2024/1712 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1712 från den 13 juni 2024 om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer, sida 4 (23).

⁵ Prop. 2009/10:152 Bilaga 05: Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (CETS 197), Artikel 26 – Bestämmelse om straffrihet.

⁶ GRETA (2023)14: Evaluation Report Sweden. Third evaluation round Sweden, 8. Non-punishment provision (Article 26) s. 27–28.